

ผลกระทบของการนำนโยบายการบัญชีภาษีเงินได้รอดัดบัญชีเบียดเบียน ปฏิบัติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี 2538-2549

ดร.วรศักดิ์ ทูมมานนท์*

ปัญหาที่มาและเหตุผล

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทยและประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่เกิดขึ้นตั้งแต่กลางปี 2540 ได้ก่อให้เกิดผลกระทบหลายประการ เช่น การลดลงของค่าเงินบาท ปัญหาสภาพคล่องทางการเงินและการใช้จ่ายของผู้บริโภคที่ลดลง ภาวะการณ์เหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานของหลายบริษัท นอกจากนี้ การเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศไทย ทำให้ภาระหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศของบริษัทจดทะเบียนบางแห่งเมื่อแปลงค่าเป็นเงินบาทเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เมื่อพิจารณาจำนวนเงินบาทที่บริษัทต้องจัดให้มีไว้เพื่อชำระหนี้และภาระผูกพันจากการดำเนินงานหลายบริษัทประสบปัญหาสภาพคล่อง ปัญหาทางเศรษฐกิจมากมายเหล่านี้เริ่มคลี่คลายลงไปบ้างแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีเครื่องบ่งชี้ว่าเศรษฐกิจจะดีขึ้นก็ตาม ดังเห็นได้จากการมีการเกินดุลทางการค้าที่เพิ่มขึ้น การเพิ่มเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ การเติบโตทางเศรษฐกิจ

* อาจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์ณัฐเสกข์ ฉิมโหม อาจารย์พิเศษภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และรัชชัย เกียรติกวานกุลที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงต้นฉบับ

การลดลงในภาวะเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ยและการมีเสถียรภาพของอัตรา แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ผลกระทบที่ยังเหลืออยู่จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจยังส่งผลกระทบต่อหลายบริษัทอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาหมายเหตุประกอบงบการเงินในเบื้องต้น พบว่านับแต่วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทยเป็นต้นมา บริษัทจดทะเบียนหลายแห่งได้เปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) โดยนำมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 12 เรื่อง ภาษีเงินได้ (IAS No. 12, "Income Taxes") และมาตรฐานการบัญชีไทย ฉบับที่ 56 เรื่อง ภาษีเงินได้ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 12 เรื่อง ภาษีเงินได้ (ฉบับปรับปรุงปี 1996) และคาดว่าจะถือปฏิบัติในประเทศไทยกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2550 เป็นต้นไปมาใช้ก่อนกำหนด (Early Adoption) มาตรฐานการบัญชีฉบับดังกล่าวกำหนดให้กิจการต้องรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีและหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีในงบดุลเมื่อมีความเป็นไปได้ก่อนข้างหน้าที่กิจการจะได้รับประโยชน์หรือจะสูญเสียทรัพยากรในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้

ผลของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี ทำให้บริษัทจดทะเบียนหลายแห่งมีกำไรสุทธิและกำไรสะสมเพิ่มขึ้นหรือมีขาดทุนสุทธิและขาดทุนสะสมลดลงอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ ยังพบว่าภายหลังจากนำวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมาถือปฏิบัติในช่วงระยะเวลาหนึ่ง บางบริษัทได้เปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) กลับมาเป็นวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) อีกเช่นกัน บางบริษัทได้ตัดจำหน่ายสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายในเวลาต่อมาเนื่องจากมีความเป็นไปได้ที่กำไรทางภาษีจะมีเพียงพอ

ให้บริษัทสามารถนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมาใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต อีกทั้งในการจัดทำงบการเงินยังพบว่า มีบางบริษัทใช้นโยบายภาษีเงินได้แตกต่างกันระหว่างบริษัทใหญ่กับบริษัทย่อย ตัวอย่างเช่น บริษัทแห่งหนึ่งซึ่งเป็นบริษัทใหญ่ในประเทศไทยใช้วิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable Method) ขณะที่กลุ่มบริษัทย่อยในต่างประเทศบางบริษัทใช้วิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) โดยให้เหตุผลเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่บังคับใช้ในประเทศนั้นๆ และผลกระทบจากการไม่ถือปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายบัญชีของบริษัทใหญ่ไม่มีความแตกต่างของงบการเงินรวม

บททวนวรรณกรรม

ในส่วนของงานวิจัยในต่างประเทศ มีงานวิจัยเป็นจำนวนมากที่ชี้ว่ากิจการที่ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีใหม่ก่อนหรือปฏิบัติมีแรงจูงใจจากสถานการณ์ที่แตกต่างไปจากสถานการณ์ของกิจการที่ชะลอการนำมาถือปฏิบัติไปจนกว่ามาตรฐานการบัญชีจะประกาศใช้อย่างเป็นทางการ (Ayes (1986), Trombley (1989) การนำมาตรฐานการบัญชีมาถือปฏิบัติก่อนกำหนดเป็นทางเลือกหนึ่งของฝ่ายบริหารและอาจเป็นการส่งสัญญาณข้อมูล (signalling information) ไปยังผู้ลงทุนผ่านการนำมาตรฐานการบัญชีมาถือปฏิบัติก่อนกำหนด

Ayes (1986) ศึกษาลักษณะทางการเงินของกิจการที่นำ SFAS No. 52, Foreign Currency Translation มาถือปฏิบัติก่อนกำหนด พบว่ากิจการที่นำมาตรฐานการบัญชีดังกล่าวมาถือปฏิบัติก่อนกำหนดเป็นกิจการขนาดเล็กและมีกำไรต่ำก่อนการนำมาตรฐานการบัญชีดังกล่าวมาถือปฏิบัติ นอกจากนี้ กิจการเหล่านี้ยังอยู่ภายใต้การควบคุมของกลุ่มผู้เป็นเจ้าของและมีข้อจำกัดตามข้อตกลงของสัญญาเงินกู้ เช่น ข้อจำกัดการจ่ายเงินปันผลและความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย

Trombley (1989) ศึกษาจังหวะเวลาที่กิจการนำ SFAS No. 86, Accounting for the Costs of Computer Software to be Sold, Leased, or Otherwise

Marketed มาถือปฏิบัติ พบว่ากิจการที่นำมาตราฐานการบัญชีดังกล่าวมาถือปฏิบัติก่อนกำหนดเป็นกิจการขนาดเล็กและการนำมาตราฐานการบัญชีดังกล่าวมาถือปฏิบัติก่อนกำหนดไม่ได้มีความสัมพันธ์ไปทางเดียวกันกับมุมมองของผู้สอบบัญชีที่มีต่อร่าง SFAS No. 86

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยอีก 4 ชิ้นที่ศึกษาจังหวะเวลาในการนำ SFAS No. 87, Accounting for Pensions by Employers มาถือปฏิบัติ การศึกษาของ Scott (1991) พบว่าสัญญาผลตอบแทนของฝ่ายบริหารมีความสัมพันธ์กับจังหวะเวลาในการนำ SFAS No. 87 มาถือปฏิบัติ

Sami และ Walsch (1992) เปรียบเทียบลักษณะทางการเงินของกิจการที่นำ SFAS No. 87 มาถือปฏิบัติก่อนและหลังกำหนด ได้ข้อสรุปว่ากิจการที่นำ SFAS No. 87 มาถือปฏิบัติก่อนกำหนดล้วนเป็นกิจการขนาดใหญ่ ผลการศึกษาของ Sami และ Walsch จึงแตกต่างไปจากผลการศึกษาก่อนหน้านี้ที่ศึกษาการนำ SFAS No. 52 และ No. 86 มาถือปฏิบัติก่อนกำหนด ซึ่งบ่งชี้ว่ากิจการที่นำ SFAS No. 52 และ No. 86 มาถือปฏิบัติก่อนกำหนดเป็นกิจการขนาดเล็ก (Ayes (1986) และ Trombley (1989))

นอกจากนี้ Gujarathi และ Hoskin (1992) ศึกษาว่าการที่กิจการนำ SFAS No. 87 มาถือปฏิบัติก่อนหรือหลังกำหนดเป็นผลมาจากความต้องการของผู้บริหารในการปรับแต่งกำไร ผลการศึกษาพบว่ากิจการที่นำ SFAS No. 87 มาถือปฏิบัติก่อนหรือหลังกำหนดมีจังหวะเวลาในการนำ SFAS No. 87 มาถือปฏิบัติและทางเลือกการปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีเป็นเครื่องมือในการปรับแต่งกำไร

Langer และ Lev (1993) ศึกษาแรงจูงใจของฝ่ายบริหารในการนำ SFAS No. 87 และ No. 88 มาถือปฏิบัติก่อนและหลังกำหนด งานวิจัยดังกล่าวมุ่งเน้นไปที่ต้นทุนการถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี (compliance costs) กับมุมมองของผู้ลงทุนที่มีต่อผลการดำเนินงานของกิจการ ผลการศึกษาของ Langer และ Lev ชัดแย้งกับข้อโต้แย้งที่ว่าช่วงเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีช่วยให้กิจการสามารถลดต้นทุนของการปฏิบัติตามมาตรฐาน

การบัญชี อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาของทั้งสองงานชี้ว่า จังหวะเวลาในการนำมาตรฐานการบัญชีมาถือปฏิบัติเป็นผลมาจากมุมมองที่คาดหวังของผู้ลงทุนเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกิจการ

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยอีกหลายชิ้นที่ศึกษาการนำมาตรฐานการบัญชีมาถือปฏิบัติก่อนกำหนด ทั้งในธุรกิจอุตสาหกรรม (Holthausen และ Leftwich (1983) และ Trombley (1989)) และในธุรกิจบริการการเงิน (Moyer (1990) และ Lee และ Stiner (1993) โดยเฉพาะในส่วนของธนาคารพาณิชย์ ได้นำไปสู่ปัญหาในงานวิจัยตามมาเนื่องจากข้อกำหนดของรัฐบาลเกี่ยวกับการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (capital adequacy ratio) ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่วัดความเพียงพอของเงินกองทุนของสถาบันการเงินเพื่อแสดงถึงความมั่นคงและสามารถรองรับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจ อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่สูงเอียงถึงการที่สถาบันการเงินนั้นมีความมั่นคงและสามารถรองรับผลขาดทุนที่จะเกิดจากการประกอบกิจการ และสามารถปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้าได้อีกมาก หากอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงต่ำกว่าเกณฑ์ที่รัฐบาลกำหนด ธุรกิจย่อมมีต้นทุนการกำกับดูแล (regulatory costs) สูงเนื่องจากการกำกับดูแลที่เพิ่มขึ้น

Holthausen และ Leftwich (1983) พบว่ากิจการเลือกนโยบายการบัญชีมาถือปฏิบัติเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระแสเงินสดในอนาคตของกิจการ แต่นโยบายการบัญชีที่เลือกมานั้นไม่ส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อกิจการ

Moyer (1990) พบว่าผู้บริหารสถาบันการเงินนำ SFAS No. 96, Accounting for Income Taxes มาถือปฏิบัติก่อนกำหนดเพื่อปรับปรุงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามทิศทางที่ต้องการ

Lee และ Stiner (1993) ศึกษาเชิงประจักษ์ถึงผลกระทบที่มีต่อราคาหุ้นในช่วงเวลา 11 วันก่อนและหลังวันประกาศ (announcement dates) เกี่ยวกับ SFAS No.

96 ของธนาคารพาณิชย์ 19 แห่งที่นำ SFAS No. 96 มาถือปฏิบัติก่อนกำหนดในช่วงปลายปี 1987 และในช่วงต้นปี 1988 ซึ่งครอบคลุมถึง (1) วันแรกที่ Wall Street Journal รายงานข่าวเกี่ยวกับ SFAS No. 96 (2) วันที่มีรายงานข่าวว่าธนาคารพาณิชย์อาจได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำ SFAS No. 96 มาถือปฏิบัติ (3) วันที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. (SEC) ได้ทำการตัดสินใจว่าจะไม่มีการยกเว้นการนำ SFAS No. 96 มาถือปฏิบัติไม่ว่ากับธุรกิจใดๆ ทั้งสิ้น และ (4) วันที่แต่ละธุรกิจที่นำ SFAS No. 96 มาถือปฏิบัติก่อนกำหนดนำเสนองบการเงินไปยังสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ผลของการศึกษาพบว่าธนาคารพาณิชย์ที่นำ SFAS No. 96 มาถือปฏิบัติก่อนกำหนดมีลักษณะแตกต่างจากธนาคารพาณิชย์อื่นๆ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ธนาคารพาณิชย์เหล่านี้ได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีไปเป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีและเป็นตัวบ่งชี้ถึงการนำ SFAS No. 96 มาถือปฏิบัติโดยความสมัครใจ (voluntary adoption)

นอกจากงานวิจัยข้างต้น นักวิจัยทางด้านบัญชีหลายคนได้แย้งมาเป็นเวลาช้านานถึงการรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีตามข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชีสหรัฐอเมริกาว่าเปิดช่องทางให้กับผู้บริหารในกาใช้ดุลยพินิจได้อย่างเต็มที่ (Miller และ Skinner (1998) และ Schrand และ Wong (2003)) เนื่องจากการรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะขึ้นอยู่กับภาวะประเมินของผู้บริหารถึงความสามารถของกิจการในการก่อให้เกิดกำไรทางภาษีในอนาคตที่เพียงพอที่จะนำผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษีมาใช้ประโยชน์ซึ่งเป็นการเบี่ยงเบนธรรมชาติของภาษีเงินได้รอตัดบัญชีจึงเป็นเรื่องที่ท้าทายอย่างมากโดยเฉพาะสำหรับผู้สอบบัญชีเนื่องจากไม่มีหลักฐานอันเที่ยงธรรมที่พวกเขาจะสามารถนำผลใช้ของการยืนยันความถูกต้องของประมาณการต่าง ๆ ของผู้บริหารที่นำมาใช้ประกอบการรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี นอกจากนี้ มีหลักฐานยืนยันชัดเจนน้อยกว่าที่ผู้บริหารกิจการในประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ดุลยพินิจที่แฝงอยู่ในวิธีภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีในการปรับแต่งกำไร (Schrand และ

Wong (2003) และ Dhaliwal, Gleason และ Smith (2004))

เป็นที่น่าสังเกตว่าจวบจนถึงปัจจุบัน ยังไม่มีงานวิจัยใดในประเทศไทยที่ศึกษาถึง

1. บริษัทที่นำนโยบายภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) มาถือปฏิบัติมีมากน้อยเพียงใดและอยู่ในหมวดอุตสาหกรรมใด

2. การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) ในรอบระยะเวลาบัญชี 2538-2549 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลง

3. เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax)

4. การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) ทำให้บริษัทมีกำไรหรือขาดทุนเพิ่มขึ้นหรือลดลงหรือไม่ และเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

5. การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) ทำให้บริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นหรือลดลงหรือไม่ และเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

6. ตลาดมีการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) หรือไม่

7. การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) กลับมาเป็นวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) ในรอบระยะเวลาบัญชี 2543 - 2549 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลง

8. เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

(Deferred Tax) กลับมาเป็นวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้ (Tax Payable)

9. การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (Deferred Tax) กลับมาเป็นวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้ (Tax Payable) ทำให้บริษัทมีกำไรหรือขาดทุนเพิ่มขึ้นหรือลดลงเป็นจำนวนเท่าไร

10. บริษัทที่ตัดจำหน่ายสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายในเวลาต่อมาจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลง

11. เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการตัดจำหน่ายสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายในเวลาต่อมา

12. บริษัทที่ใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้แตกต่างกันระหว่างบริษัทใหญ่และบริษัทย่อยมีมากน้อยเพียงใด

13. เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการใช้นโยบายภาษีเงินได้ที่แตกต่างกันระหว่างบริษัทใหญ่และบริษัทย่อย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงประเด็นเหล่านี้

วิธีดำเนินการและขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาการนำนโยบายการบัญชีภาษีเงินได้รอดัดบัญชีมาถือปฏิบัติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนและการตอบสนองของตลาดต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากกรณีศึกษาของบริษัทจดทะเบียนที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (Deferred Tax) และการเคลื่อนไหวของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ซึ่งเผยแพร่บน website ของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ด. (www.sec.or.th) และ website ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.set.or.th) ตั้งแต่ปี 2529-2548 ทั้งหมดนี้เป็นการศึกษา 100% การสรุปผลวิจัยทำโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ยกเว้น

1. ในส่วนของการศึกษาว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้

(Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (Deferred Tax) ทำให้บริษัทมีกำไรหรือขาดทุนและอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ จะจำกัดอยู่แต่เฉพาะบริษัทที่ผู้วิจัยสามารถระบุได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (Deferred Tax) หรือไม่ โดยในส่วนของการศึกษาผลกระทบที่มีต่อส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ผู้วิจัยได้ตัดบริษัทในกลุ่มธุรกิจการเงินออกจากการศึกษา เนื่องจากภาวะที่เคร่งครัดฐานะการเงินของบริษัทในกลุ่มนี้จะมุ่งเน้นไปที่สภาพสินทรัพย์และฐานะเงินกองทุนที่แข็งแกร่งแล้วเพียงพอสำหรับการขยายธุรกิจในอนาคต (อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง) มากกว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น การสรุปผลวิจัยในส่วนนี้ทำโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติอนุมานโดยใช้ t-Test-Related Two Sample for Means การทดสอบทั้งหมดใช้ระดับนัยสำคัญ 0.05 และมีสมมติฐานดังนี้

H_0 : การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (Deferred Tax) ไม่ทำให้กำไร (ขาดทุน) สุทธิตามวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชีและตามวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

H_1 : การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (Deferred Tax) ทำให้กำไร (ขาดทุน) สุทธิตามวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชีและตามวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

H_0 : การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (Deferred Tax) ไม่ทำให้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นตามวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชีและตามวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

H_1 : การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) ทำให้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นตามวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีและตามวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่าบางบริษัทที่เปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี นำผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงทางบัญชีที่มีต่อก่อนๆ จนกระทั่งถึงต้นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้เสมือนว่าบริษัทได้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมาโดยตลอดไปรวมคำนวณกำไรสุทธิ โดยแสดงอยู่ภายใต้ “รายการผลสะสมจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกภาษีเงินได้” ของงวดที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีนั้น ขณะที่บางบริษัทนำผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอตัดบัญชีไปแสดงไว้ในหัวข้อ “ผลสะสมจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอตัดบัญชี” ในงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น เพื่อให้การคำนวณกำไรสุทธิของงวดที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีของทุกบริษัทเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้วิจัยจึงได้นำผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอตัดบัญชีที่บางบริษัทนำไปแสดงไว้ในงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นมารวมคำนวณกำไร (ขาดทุน) ของงวดที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี ยกเว้นบางบริษัทที่ไม่สามารถทำได้เนื่องจากไม่มีการแสดงผลสะสมจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกภาษีเงินได้ที่มีการเปลี่ยนแปลงเงินในอดีตจำนวนหนึ่งทำให้ไม่รวมแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

2. ในส่วนของการศึกษาว่าตลาดมีการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) หรือไม่ จะจำกัดอยู่ที่เฉพาะบริษัทซึ่งผู้วิจัยสามารถระบุได้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) ในปีใด ซึ่งผู้วิจัยได้ตัดบริษัทที่เปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ในไตรมาสก่อนการเสนอขาย เป็นครั้งแรกแก่สาธารณชน (Initial Public Offering) ของตนได้ตัดบริษัทที่ประกอบธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต และบริษัทในกลุ่มอื่นๆ บางบริษัทออกจากการศึกษา เนื่องจากหุ้นของบริษัทที่ประกอบธุรกิจเหล่านี้มีสภาพคล่องในการซื้อขายต่ำ ทำให้มีข้อมูลไม่เพียงพอต่อการประมาณค่าพารามิเตอร์ α_{it} และ β_{it} จากตัวแบบผลตอบแทนของตลาด (Market Model) ที่จะกล่าวถึงต่อไป การสรุปผลวิจัยในส่วนนี้ทำโดยใช้สถิติอนุมานโดยใช้ 1-Sample Z test การทดสอบทั้งหมดใช้ระดับนัยสำคัญ 0.05 และมีสมมติฐานดังนี้

H_0 : ตลาดไม่มีการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) อย่างมีนัยสำคัญ

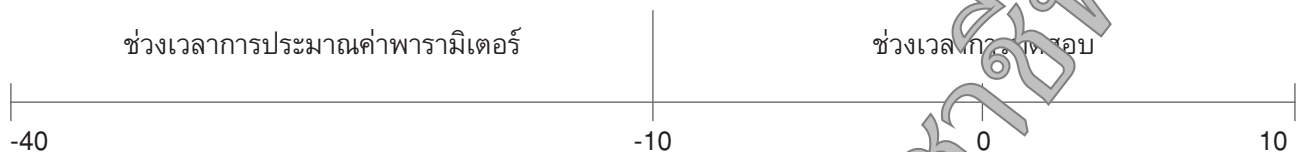
H_1 : ตลาดมีการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) อย่างมีนัยสำคัญ

ทั้งนี้ การทดสอบดังกล่าวประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดช่วงเวลาการทดสอบ (Event Window) โดยครอบคลุมช่วงเวลา 21 วัน ซึ่งแบ่งออกเป็นช่วงเวลาก่อนการประกาศงบการเงินที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย

การบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (Deferred Tax) 10 วัน วันที่ประกาศงบการเงินที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (Deferred Tax) และช่วงเวลาหลังการประกาศงบการเงิน

ที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (Deferred Tax) และกำหนดช่วงเวลาการประมาณค่าพารามิเตอร์โดยครอบคลุมช่วงเวลา 30 วันก่อนช่วงเวลาการทดสอบ

2. ประมาณค่าพารามิเตอร์ α_j และ β_{jt} จากตัวแบบผลตอบแทนของตลาด (Market Model) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย Sharpe (1964) ซึ่งเป็นตัวแบบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างผลตอบแทนของบริษัทใดบริษัทหนึ่งกับผลตอบแทนโดยรวมของตลาด (Market Return) ในช่วงก่อนช่วงเวลา 30 วันก่อนช่วงเวลาการทดสอบ (ช่วงเวลาการประมาณค่าพารามิเตอร์ α_j และ β_{jt})

3. คำนวณหาผลตอบแทนที่คาดหวัง (Expected Return) ของแต่ละบริษัทในช่วงเวลาการทดสอบ (Event Window) โดยใช้ค่าพารามิเตอร์ α_j และ β_{jt} ที่ประมาณได้จากตัวแบบผลตอบแทนของตลาด (Market Model) ในข้อ (1)

- $R_{jt} = \alpha_j + \beta_{jt}R_{mt} + e_{jt}$
- โดยที่ R_{jt} = ผลตอบแทนของบริษัท j ณ เวลา t
- α_j = ส่วนประกอบของผลตอบแทนของบริษัท j ที่ไม่ขึ้นอยู่กับผลตอบแทนโดยรวมของตลาด
- β_j = ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Regression Coefficient) ของผลตอบแทนของบริษัท j
- R_{mt} = ผลตอบแทนโดยรวมของตลาด ณ เวลา t
- e_{jt} = ความคลาดเคลื่อน (Error Term) ของผลตอบแทนของบริษัท j ณ เวลา t (ผลตอบแทนที่ผิดปกติไปจากผลตอบแทนจากการลงทุนที่คาดหวัง)
- $t = -40, \dots, -11$

- $E(R_{jt}) = \alpha_j + \beta_{jt}R_{mt}$
- โดยที่ $E(R_{jt})$ = ผลตอบแทนที่คาดหวังของบริษัท j ณ เวลา t
- α_j = ส่วนประกอบของผลตอบแทนของบริษัท j ที่ไม่ขึ้นอยู่กับผลตอบแทนโดยรวมของตลาด
- β_j = ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Regression Coefficient) ของผลตอบแทนตลาด
- R_{mt} = ผลตอบแทนโดยรวมของตลาด ณ เวลา t
- $t = -10, \dots, 0, \dots, 10$

4. คำนวณหาผลตอบแทนที่ผิดปกติ (Abnormal Return) โดยหักผลตอบแทนที่คาดหวังของแต่ละบริษัทออกจากผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง (Actual Rate of Return) ของแต่ละบริษัทในช่วงเวลาการทดสอบ (Event Window)

$$AR_{jt} = R_{jt} - E(R_{jt})$$

โดยที่ AR_{jt} = ผลตอบแทนที่ผิดปกติของบริษัท j ณ เวลา t

R_{jt} = ผลตอบแทนของบริษัท j ณ เวลา t

$E(R_{jt})$ = ผลตอบแทนที่คาดหวังของบริษัท j ณ เวลา t

$t = -10, \dots, 0, \dots, 10$

5. คำนวณหาค่าสะสมของผลตอบแทนที่ผิดปกติ (Cumulative Abnormal Return หรือ CAR) ของแต่ละบริษัทและค่าเฉลี่ยของค่าสะสมของผลตอบแทนที่ผิดปกติ (Mean Cumulative Abnormal Return หรือ MCAR) ของทุกบริษัทในช่วงเวลาการทดสอบ (Event Window)

6. ทดสอบว่า MCAR มีความแตกต่างไปจากศูนย์หรือไม่

ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) กลับมาเป็นวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) จะจำกัดขอบเขตการศึกษาแต่เฉพาะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้บริษัทมีกำไรหรือขาดทุนเพิ่มขึ้นหรือลดลงเป็นจำนวนเท่าไร ส่วนการศึกษาว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ดังกล่าวทำให้บริษัทมีกำไรหรือขาดทุนเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ และตลาดมีการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ดังกล่าวหรือไม่ รวมอยู่ในขอบเขตของการศึกษาของงานวิจัยฉบับนี้ เนื่องจากบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีกลับมาเป็นวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้มีจำนวนน้อยมาก ทำให้มีข้อมูลไม่เพียงพอต่อการทดสอบและสรุปผลโดยใช้สถิติอนุमान

ผลการศึกษา

จากการศึกษารายงานของผู้สอบบัญชีและการเปิดเผยนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอตัดบัญชีจากหมายเหตุประกอบงบการเงินในเบื้องต้น ซึ่งข้อมูล

ทั้งหมดนี้เผยแพร่บน website ของตลาดหลักทรัพย์ (www.set.or.th) ตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai) (www.mai.or.th) และสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. (www.sec.or.th) ในช่วงปี 2539-2549 พบว่าบริษัทที่นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมาถือปฏิบัติกับการจัดทำงบการเงินส่วนใหญ่ใช้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (ทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 300 ล้านบาทขึ้นไป) โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 136 แห่ง ทั้งนี้ ไม่ปรากฏว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai) ซึ่งเป็นตลาดทางเลือกในการระดมทุนระยะยาวของธุรกิจขนาดกลาง (ทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 300 ล้านบาท ลงมา) มีการนำนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมาถือปฏิบัติกับการจัดทำงบการเงินยกเว้นบริษัท ซูโอ เซ็นโก (บริษัทไทย) จำกัด (มหาชน) และบริษัท โกลด์ไฟฟ์ แอนด์ แพคเกจจิ้ง จำกัด (มหาชน) นอกจากนี้ จากการศึกษารายการเปิดเผยนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอตัดบัญชีในเบื้องต้นยังพบว่า

1. 75 บริษัทมีข้อมูลเพียงพอที่จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถระบุได้ว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) ในรอบระยะเวลาบัญชีใด โดยการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้มีทั้งในรอบระยะเวลาบัญชีที่นำบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และในรอบระยะเวลาบัญชีหลังจากการนำบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ส่วนอีก 64 บริษัทที่เหลือมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะช่วยให้สามารถระบุได้ว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ในรอบระยะเวลาบัญชีใด

2. 39 บริษัทถูกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสั่งเพิกถอนหลักทรัพย์ไปแล้วหรือเพิกถอนหลักทรัพย์จากการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไปแล้วโดยสมัครใจ (ตัวอักษรเอน) ส่วนอีก 85 บริษัทที่เหลือยังคงมีหลักทรัพย์ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปัจจุบัน

3. 19 บริษัทได้เปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) กลับมาเป็นวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) อย่างเต็มในภายหลัง

4. 14 บริษัทได้ตัดจำหน่ายสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายในเวลาต่อมาเนื่องจากไม่สามารถใช้ประโยชน์ทางภาษีได้ในอนาคต

5. 7 บริษัทใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้แตกต่างกันระหว่างบริษัทใหญ่และบริษัทย่อย

สำหรับบริษัทที่มีการนำนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมาใช้ในช่วงปี 2538-2549 ได้แก่

1. ธนาคารสินเอเซีย จำกัด (มหาชน) (ACL)
2. บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (ADVANC)
3. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอไอจีไฟแนนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (AIFT)
4. บริษัทเอเชียนพร็อพเพอร์ตี้ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) (AP)
5. บริษัท แอสคอน คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน) (ASCON)
6. บริษัท เอเชีย นามารีน เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (ASIMAR)
7. บริษัท ศรีอยุธยาประกันภัย จำกัด (มหาชน) (AYUD)
8. บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน) (BANPU)
9. บริษัทกรุงเทพผลิตภัณฑ์ จำกัด (มหาชน) (BAP)
10. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บุคคลภัย จำกัด (มหาชน) (BPH)
11. บริษัท บางกอกปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) (BGP)
12. บริษัทเงินทุน กรุงเทพธนাত্র จำกัด (มหาชน) (BFIT)
13. บริษัท เบอร์ลี่ ยุคเกอร์ จำกัด (มหาชน) (BJC)

14. บริษัท กรุงเทพโปรดิ๊วส จำกัด (มหาชน) (BKP)
15. บริษัท บางกอกแลนด์ จำกัด (มหาชน) (BLAND)
16. บริษัทหลักทรัพย์ บัวหลวง จำกัด (มหาชน) (BLS)
17. ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน) (BMB)
18. บริษัทซูโอ เ็นโซ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (CHHO)
19. บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ ศรีมิตร จำกัด (มหาชน) (CMIC)
20. บริษัทหลักทรัพย์ พัฒนสิน จำกัด (มหาชน) (PNS)
21. บริษัท คริสเตียนีและนีลเสน (ไทย) จำกัด (มหาชน) (CNT)
22. บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) (CPF)
23. บริษัท คาสเซอ์ฟิคโฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (CPH)
24. บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน) (CPN)
25. บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อีสาน จำกัด (มหาชน) (CPNE)
26. บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) (CSL)
27. บริษัท จรุงไทยไวร์แอนด์เคเบิล จำกัด (มหาชน) (CTW)
28. บริษัท ซีวีดี เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) (CVD)
29. บริษัท ไตโดมอน กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) (DAIDO)
30. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ตะวันออกฟายแนนซ์ (1991) จำกัด (มหาชน) (DEFT)
31. บริษัท เดลต้า อีเลคโทรนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (DELTA)

32. บริษัท ดุสิตธานี จำกัด (มหาชน) (DTC)
33. ธนาคาร ดี บี เอส ไทยท努 จำกัด (มหาชน) (DTDB)
34. บริษัท เทเวศประกันภัย จำกัด (มหาชน) (DVS)
35. บริษัท อีสต์เอเชียติก (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (EAC)
36. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เอกพัฒน์ จำกัด (มหาชน) (EKP)
37. บริษัท ดี เอราวัณ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) (ERAWAN)
38. บริษัทเงินทุน เฟิสท์ ซิตี้ อินเวสเมนต์ จำกัด (มหาชน) (FCI)
39. บริษัท ฟู้ดแอนด์ดีริงส์ จำกัด (มหาชน) (F&D)
40. บริษัทเงินทุน เอกธนกิจ จำกัด (มหาชน) (FIN1)
41. บริษัท ฟินันซ่า จำกัด (มหาชน) (FNS)
42. บริษัท เงินทุน จี ซี เอ็น จำกัด (มหาชน) (GCN)
43. บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ จี เอฟ จำกัด (มหาชน) (GF)
44. บริษัท โกลด์ไฟน์ แมนูแฟคเจอร์ส จำกัด (มหาชน) (GFM)
45. บริษัท กรูปลีส จำกัด (มหาชน) (GL)
46. บริษัท กู๊ดเยียร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (GYT)
47. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ไอเอฟซีที ไฟแนนซ์ จำกัด (มหาชน) (ICTF)
48. บริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน) (INET)
49. บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ ไอทีเอฟ จำกัด (มหาชน) (ITF)
50. บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) (ITV)
51. บริษัท แจ็กเจียอุตสาหกรรม (ไทย) จำกัด (มหาชน) (JCT)
52. บริษัท กระรัต สุขภัณฑ์ จำกัด (มหาชน) (KARAT)
53. ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) (KBANK)
54. บริษัทหลักทรัพย์ เคจีไอ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (KGI)
55. ธนาคาร เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) (KK)
56. บริษัท คุ่มเกล้าประกันภัย จำกัด (มหาชน) (KKI)
57. บริษัท เคเอ็มซี ไมโคร จำกัด (มหาชน) (KMC)
58. บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (KTF)
59. บริษัท เคปเปิล ไทย พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน) (KTP)
60. บริษัท เงินทุนกรุงเทพธนกิจ จำกัด (มหาชน) (KTT)
61. บริษัท ล็อกซเลย์ จำกัด (มหาชน) (LOXLEY)
62. บริษัท มาลีสามพราน จำกัด (มหาชน) (MALEE)
63. บริษัท เอ็ม บี เค จำกัด (มหาชน) (MBK)
64. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เอ็มซี ซี จำกัด (มหาชน) (MCC)
65. บริษัท เดอะ ฟิชซ่า จำกัด (มหาชน) (MFG)
66. บริษัท แมกเนคอมพ์ พรินซ์ชั่น เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน) (MPT)
67. บริษัท มิลเลนเนียม สตีล จำกัด (มหาชน) (MS)
68. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์นวธนกิจ จำกัด (มหาชน) (NAVA)
69. บริษัท วัฒนาการแพทย์ จำกัด (มหาชน) (NEW)
70. บริษัท นวกิจประกันภัย จำกัด (มหาชน) (NKI)

71. บริษัท โนเบิล ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) (NOBLE)
72. บริษัทเงินทุน นิธิภัทร จำกัด (มหาชน) และ บริษัทย่อย (NPAT)
73. บริษัท นวลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน) (NVL)
74. บริษัท โรงแรมโอเรียนเต็ล (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (OHTL)
75. บริษัท เอกโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) (ONE)
76. บริษัท พรีเมียร์เอ็นเตอร์ไพรซ์ จำกัด (มหาชน) (PE)
77. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ พูลพัฒน์ จำกัด (มหาชน) (PFS)
78. บริษัท ภัทรประกันภัย จำกัด (มหาชน) (PHA)
79. บริษัท ภัทรลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน) (PL)
80. บริษัท โพสต์ พับลิชซิ่ง จำกัด (มหาชน) (POST)
81. บริษัท ปทุม ไรชมิล แอนด์ แกรนารี จำกัด (มหาชน) (PRG)
82. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เอกสิน จำกัด (มหาชน) (PRIME)
83. บริษัท ป่องทรัพย์ จำกัด (มหาชน) (PSAP)
84. บริษัท พรูเด็นเชียล ทีเอสเอชพี ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) (PTSL)
85. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) (PTT)
86. บริษัท ปตท.เคมิคอล จำกัด (มหาชน) (PTTCH)
87. บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) (PTTEP)
88. บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) (RATCH)
89. บริษัท โรงกลั่นน้ำมันระยอง จำกัด (มหาชน) (BRC)
90. บริษัท ประกันคุ้มภัย จำกัด (มหาชน) (SAFE)
91. บริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) (SATTEL)
92. บริษัท สแกนดิเนเวียลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน) (SCAN)
93. ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย) จำกัด (มหาชน) (SCBT)
94. บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) (SCC)
95. บริษัท ปูนซิเมนต์บางพลอง จำกัด (มหาชน) (SCCC)
96. บริษัท ไทยพาณิชย์สามัคคีประกันภัย จำกัด (มหาชน) (SCS) IG)
97. บริษัท เงินทอง ศรีธนา จำกัด (มหาชน) (SDF)
98. บริษัท สยามเจนเนอรัลแพคคอรี่ จำกัด (มหาชน) (SGF)
99. บริษัท แชนกรี-ลา ไฮเต็ล จำกัด (มหาชน) (SHANG)
100. บริษัท ซิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (SHIN)
101. บริษัท สามารถ ไอ-โมบาย จำกัด (มหาชน) (SIM)
102. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ซิทก้า จำกัด (มหาชน) (SITCA)
103. บริษัท ศรีไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด (มหาชน) (SITHAI)
104. บริษัท สิ้นมั่นคงประกันภัย จำกัด (มหาชน) (SMK)
105. บริษัท สมประสงค์ แลนด์ จำกัด (มหาชน) (SOMPR)
106. บริษัท อุตสาหกรรมอาหาร ส.ขอนแก่น จำกัด (มหาชน) (SORKON)
107. บริษัท สยามภัณฑ์กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) (SPG)
108. บริษัท เยื่อกระดาษสยาม จำกัด (มหาชน) (SPP)

109. บริษัท ไทยบริติช ซีเคียวริตี้ ฟรინด์ส จำกัด (มหาชน) (TBSP)
110. บริษัท ไทยคาร์บอนแบล็ค จำกัด (มหาชน) (TCB)
111. บริษัท ไทยพาณิชย์ประกันภัย จำกัด (มหาชน) (TCI)
112. บริษัท ที.ซี.เจ.เอเชีย จำกัด (มหาชน) (TCJ)
113. บริษัท อุตสาหกรรมพรมไทย จำกัด (มหาชน) (TCMC)
114. บริษัท ไทยเคนเปเปอร์ จำกัด (มหาชน) (TCP)
115. บริษัท ไทยพัฒนาโรงงานอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน) (TFD)
116. บริษัท ไทยผลิตภัณฑ์ยิบซั่ม จำกัด (มหาชน) (TGP)
117. บริษัท ไทย-เยอรมัน โปรดักส์ จำกัด (มหาชน) (TGPRO)
118. บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) (THAI)
119. บริษัท ไทยรับประกันภัยต่อ จำกัด (มหาชน) (THRE)
120. บริษัท ไทยประกันภัย จำกัด (มหาชน) (THY)
121. บริษัท ไทคอน อินดัสเทรียล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (TICON)
122. บริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด (มหาชน) (TIP)
123. บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ทิสโก้ จำกัด (มหาชน) (TISCO)
124. บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ ไทยเม็กซ์ จำกัด (มหาชน) (TMF)
125. บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน) (TOP)
126. บริษัท ไทยพลาสติกและเคมีภัณฑ์ จำกัด (มหาชน) (TPC)
127. บริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (TRUE)
128. บริษัท ไทยเศรษฐกิจประกันภัย จำกัด (มหาชน) (TSI)
129. บริษัทเงินทุน ไทยธนากร จำกัด (มหาชน) (TTF)
130. บริษัท โรงงานผ้าไทย จำกัด (มหาชน) (TTI)
131. บริษัท ไทยยูเนี่ยน โฟรเซ่น โปรดักส์ จำกัด (มหาชน) (TUF)
132. บริษัท ทุนเท็กซ์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (TUNTEX)
133. บริษัท ยูไนเต็ท อุตสาหกรรมสิ่งทอ จำกัด (มหาชน) (TUNTC)
134. บริษัท ยูไนเต็ท ออสมูนเกชั่น อินดัสตรี จำกัด (มหาชน) (UNIM)
135. บริษัท อูทาร์กอล จำกัด (มหาชน) (UFC)
136. บริษัท อุตสาหกรรม ยูไนเต็ท จำกัด (มหาชน) (UNIFED)
137. บริษัท ยูนิวานิชน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน) (UNIVAN)
138. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ วอลล์สตรีท จำกัด (มหาชน) (WALL)
139. บริษัทหลักทรัพย์ ซีมิโก้ จำกัด (มหาชน) (ZMICO)

สำหรับบางบริษัทที่ไม่แนบนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอดัดบัญชีมาถือปฏิบัติ เช่น บริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) ได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2548 ว่าบริษัทไม่ได้ใช้นโยบายการบัญชีสำหรับการบันทึกภาษีเงินได้รอดัดบัญชีโดยวิธีบันทึกหนี้สินตามงบดุล เนื่องจากผลแตกต่างชั่วคราวที่เกิดขึ้นระหว่างมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สินสำหรับการรายงานทางการเงินและจำนวนที่ใช้ทางภาษีมีจำนวนแตกต่างกันที่ไม่เป็นสาระสำคัญต่องบการเงินโดยรวม ขณะที่บริษัท ผาแดงอินดัสตรี จำกัด (มหาชน) ได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2548 ว่าบริษัทไม่รับรู้ภาษีเงินได้ค้างจ่ายและภาษีเงินได้ค้างรับที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากผลแตกต่างชั่วคราวระหว่างฐานภาษีของทรัพย์สินและหนี้สินและ

มูลค่าตามงบการเงิน เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอดัดบัญชียังไม่มีผลบังคับใช้ ณ ปัจจุบันในประเทศไทย

นอกจากนี้ บางบริษัทที่นำนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอดัดบัญชีมาถือปฏิบัติ ไม่ได้รับรู้ภาษีเงินได้ค้างจ่ายและภาษีเงินได้ค้างรับที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากผลแตกต่างชั่วคราวระหว่างฐานภาษีของสินทรัพย์และหนี้สินและมูลค่าตามงบการเงิน โดยให้เหตุผลว่าผลแตกต่างชั่วคราวที่สำคัญเกิดจากยอดยกมาของผลขาดทุนทางภาษี ค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์ การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ค่าเผื่อการลดมูลค่าสินค้าคงเหลือและสำรองค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น สำรองเงินทุนสำรองเลี้ยงชีพ เงินบำเหน็จและผลประโยชน์อื่น ซึ่งอาจสันนิษฐานได้ว่าการที่บริษัทไม่ได้รับรู้ภาษีเงินได้ค้างจ่ายและภาษีเงินได้ค้างรับที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากผลแตกต่างชั่วคราวระหว่างฐานภาษีของทรัพย์สินและหนี้สินและมูลค่าตามงบการเงิน ส่วนหนึ่งน่าจะมีความเสี่ยงจากความไม่มีความเป็นไปได้หรือมีความเป็นไปได้ไม่ถึงระดับความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กำไรทางภาษีจะมีเพียงพอให้บริษัทสามารถนำผลแตกต่างชั่วคราวดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในอนาคต

ผลจากการศึกษาการนำนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอดัดบัญชีมาถือปฏิบัติได้ข้อสรุปดังนี้

1. บริษัทจดทะเบียนที่นำนโยบายภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (Deferred Tax) มาถือปฏิบัติส่วนใหญ่อยู่ในหมวดธุรกิจการเงินซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 40.29 โดยหลายบริษัทได้ถูกสั่งระงับการดำเนินกิจการริเริ่มคำสั่งกระทรวงการคลังเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาฐานะและการดำเนินงานของบริษัทเองและเพื่อประโยชน์ในการรักษาเสถียรภาพทางการเงินและระบบสถาบันการเงิน โดยบางบริษัทได้มีการควบหรือโอนกิจการกับสถาบันการเงินอื่นที่ทางการให้ความเห็นชอบ บางบริษัท ไม่อาจฟื้นฟูฐานะและไม่อาจดำเนินกิจการต่อไปได้ คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์จึงสั่งให้สั่งเพิกถอนหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนดังกล่าวจากการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนไปในที่สุดตาม

ข้อ 30 แห่งข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเกี่ยวกับการซื้อและเพิกถอนหลักทรัพย์จดทะเบียน สำหรับบริษัทจดทะเบียนที่นำนโยบายภาษีเงินได้รอดัดบัญชีมาถือปฏิบัติหรือเป็นบริษัทในหมวดอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้างซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 12.95 และหมวดบริการซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 11.51 นอกนั้นเป็นบริษัทในหมวดเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 9.35 หมวดสินค้าอุตสาหกรรมและหมวดพาณิชย์ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 7.19 และบริษัทในหมวดสินค้าอุปโภคบริโภคและหมวดทรัพยากรซึ่งมีสัดส่วนเพียง 5.04 โดยในส่วน

1.1 บริษัทในหมวดธุรกิจการเงิน รายการที่นำไปสู่การบันทึกสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดัดบัญชี ได้แก่ ขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ ประมาณการหนี้สิน ส่วนแบ่งขาดทุนในบริษัทร่วม/บริษัทย่อย ขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน ค่าเผื่อผลขาดทุนจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุน ค่าเผื่อการด้อยค่าของที่ดิน ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ค่าเผื่อการด้อยค่าของทรัพย์สินรอการขาย และสำรองต่าง ๆ เช่น สำรองเบี้ยประกันภัยที่ยังไม่ถึงเป็นรายได้ สำรองค่าสินไหมทดแทนที่อาจเกิดขึ้นแต่ยังมีได้รายงานให้บริษัททราบ สำรองค่าสินไหมทดแทนส่วนรายการที่นำไปสู่การบันทึกหนี้สินภาษีเงินได้รอดัดบัญชี ได้แก่ กำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน ส่วนเกินทุนจากการประเมินราคาที่ดินและอาคาร ส่วนแบ่งกำไรในบริษัทร่วม/บริษัทย่อย

1.2 บริษัทในหมวดบริการ รายการที่นำไปสู่การบันทึกสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดัดบัญชี ได้แก่ ขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ ประมาณการหนี้สิน ค่าเผื่อการด้อยค่าของเงินลงทุน ค่าเผื่อการด้อยค่าในมูลค่าของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ค่าเผื่อสินค้าล้าสมัย ค่าเผื่อขาดทุนจากการด้อยค่าสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ค่าเผื่อการด้อยค่าของทรัพย์สินรอการขาย ค่าลิขสิทธิ์ที่ด้อยค่า ประมาณการรับคืนและสินค้าคงเหลือส่วน

ที่ยังไม่ถึงเป็นยอดขาย ส่วนรายการที่นำไปสู่การบันทึกหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี ได้แก่ ส่วนเกินทุนจากการประเมินราคาที่ดินและอาคาร สินค้าคงเหลือจากประมาณการรับคืน

1.3 บริษัทในหมวดดอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง รายการที่นำไปสู่การบันทึกสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี ได้แก่ ส่วนแบ่งขาดทุนในบริษัทร่วม/บริษัทย่อย ขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ส่วนรายการที่นำไปสู่การบันทึกหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี ได้แก่ กำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน ส่วนเกินทุนจากการประเมินราคาที่ดินและอาคาร ส่วนแบ่งกำไรในบริษัทร่วม/บริษัทย่อย ผลแตกต่างด้านเวลาในการรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายทางบัญชีและทางภาษี เช่น บริษัทเสียภาษีเงินได้จากรายได้ตามเกณฑ์การผ่อนชำระโดยรับรู้รายได้ด้วยจำนวนเงินค้างวัดที่ถึงกำหนดชำระตามสัญญา ในขณะที่บริษัทรับรู้รายได้ทางบัญชีตามเกณฑ์อัตราร้อยละของงานพัฒนาที่เสร็จตามข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 26 เรื่อง การรับรู้รายได้สำหรับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การเสียภาษีเงินได้จากรายได้ตามเกณฑ์การผ่อนชำระในขณะที่รับรู้รายได้ทางบัญชีตามเกณฑ์อัตราร้อยละของงานพัฒนาที่เสร็จน่าจะยุติลงในอนาคต ซึ่งจะส่งผลให้การบันทึกหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีเนื่องจากผลแตกต่างด้านเวลาในการรับรู้รายได้ไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป เนื่องจากได้มีการออกคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 15/2549 การใช้เกณฑ์สิทธิในการคำนวณรายได้และรายจ่ายของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งให้ยกเว้นตามข้อ 3 และข้อ 4 ของคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป.1/2528 เรื่อง การใช้เกณฑ์สิทธิในการคำนวณรายได้และรายจ่ายของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ลงวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2528 และให้ซึ่งยังคงใช้ในการคำนวณภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งมีรอบระยะเวลาบัญชีเริ่มในหรือตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป คำสั่งกรมสรรพากรดังกล่าวกำหนดให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วน

นิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการค้าอสังหาริมทรัพย์คำนวณรายได้และรายจ่ายของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลโดยใช้เกณฑ์สิทธิ โดยให้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการคำนวณรายได้และรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้ดังต่อไปนี้

1.3.1 ให้คำนวณรายได้และรายจ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นรายได้และรายจ่ายทั้งจำนวน เมื่อมีการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ และการขายอสังหาริมทรัพย์ที่มีการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์แล้วแต่การจดทะเบียนโอนอสังหาริมทรัพย์ในรอบระยะเวลาบัญชีเดียวกันกับการขายนั้น

1.3.2 ให้คำนวณรายได้และรายจ่ายที่เกี่ยวข้องตามอัตราส่วนขงงานพัฒนาที่ทำเสร็จในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีมารวมกันเป็นรายได้และรายจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น หรือ

1.3.3 ให้คำนวณรายได้และรายจ่ายที่เกี่ยวข้องตามงวดถึงกำหนดชำระโดยให้ใช้วิธีการคำนวณตามอัตราภาษีขั้นต้น

การคำนวณเป็นรายได้และรายจ่ายตาม (1.3.2) และ (1.3.3) ให้ใช้หลักเกณฑ์ตามวิธีการทางบัญชีที่รับรองทั่วไป

2. จำนวนบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชี 2540-2542 จากจำนวน 13 บริษัทในรอบระยะเวลาบัญชี 2540 เป็น 18 บริษัทในรอบระยะเวลาบัญชี 2542 และมีแนวโน้มลดลงในรอบระยะเวลาบัญชี 2543-2547 จากจำนวน 9 บริษัทในรอบระยะเวลาบัญชี 2543 เป็น 3 บริษัทในรอบระยะเวลาบัญชี 2547 และกลับมามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชี 2548-2549 โดยเฉพาะในรอบระยะเวลาบัญชี 2548 มีบริษัทที่เปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) สูงถึง 11 แห่ง โดยครึ่งหนึ่งเป็นบริษัทในกลุ่มประกันภัยและประกัน

ชีวิต ทั้งนี้ จำนวนบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชี 2540-2542 ส่วนหนึ่งน่าจะเป็นผลจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทยและประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่เกิดขึ้นตั้งแต่กลางปี 2540 ได้ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนโดยเฉพาะผลขาดทุนทางภาษีอันเนื่องมาจากขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน ทำให้หลายบริษัทตัดสินใจนำวิธีการบัญชีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมาถือปฏิบัติกับการจัดหางบการเงินโดยบันทึกผลประโยชน์ทางภาษีเงินได้ไว้เป็นสินทรัพย์ในงบดุล ส่งผลให้หลายบริษัทมีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นหรือขาดทุนลดลงเป็นจำนวนแตกต่างกันไป ความผันผวนของค่าเงินสกุลต่างๆ ของประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกอย่างรุนแรง ผลจากความผันผวนและเศรษฐกิจที่ถดถอยของประเทศ ทำให้หลายบริษัทมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นและมีผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนจึงตัดสินใจเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีจากการแสดงที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ตามราคาทุนเป็นราคาที่ตีใหม่และไม่ได้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ ในส่วนของผลกระทบต่อภาษีเงินได้ที่เกิดจากการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 “ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์” ที่ใช้อยู่ในเวลานั้นไม่ได้ระบุว่าให้ต้องทำเช่นนั้น แต่ต่อมามาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 “ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์” ซึ่งให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2542 เป็นต้นไปได้ระบุว่าผลกระทบต่อภาษีเงินได้ที่เกิดจากการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ ซึ่งระบุว่าจะต้องมีการบันทึกหนี้สินภาษีเงินได้ของส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ โดยบันทึกหักโดยตรงจากบัญชี “ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน” ดังนี้ตั้งแต่รอบระยะเวลาบัญชี 2542 หลายบริษัทที่แสดงที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ตามราคาตีใหม่ จึงได้บันทึกหนี้สินภาษีเงินได้ของส่วนเกินทุนจากการตีราคา

ที่ดินดังกล่าวไว้ในบัญชีซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เต็มรูปแบบ เนื่องจากไม่ได้นำมาตราฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติกับผลกระทบต่อภาษีเงินได้ที่เกิดจากการตีราคาที่ดิน อาคารและหนี้สินรายการอื่นๆ สะท้อนให้เห็นว่าในช่วงปลายทศวรรษบัญชีจะพิจารณาการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 56 เรื่อง ภาษีเงินได้ ในประเทศไทย เพื่อให้มาตรฐานการบัญชีไทยสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศและเพื่อให้งบการเงินของกิจการในประเทศไทยมีความน่าเชื่อถือในสายตาของผู้ลงทุนต่างประเทศ

3. ในจำนวน 75 บริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) เพียงไม่กี่บริษัทที่เปิดเผยถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ โดยอ้างเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้แตกต่างกันไปดังนี้

3.1 บริษัทที่มีผลขาดทุนสุทธิและได้รับผลประโยชน์ทางภาษีจากผลขาดทุนสุทธิตามมาตรา 65 ตรี (12) แห่งประมวลรัษฎากร

3.2 ผู้บริหารเห็นว่าการนำนโยบายการบัญชีใหม่มาใช้จะทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการมีความเหมาะสมมากกว่านโยบายเดิม

3.3 ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 “ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์” ซึ่งให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2542 เป็นต้นไปนั้นได้ระบุว่าผลกระทบต่อภาษีเงินได้ที่เกิดจากการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ ซึ่งระบุว่าจะต้องมีการบันทึกหนี้สินภาษีเงินได้ของส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ โดยบันทึกหัก

โดยตรงจากบัญชี “ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์”

3.4 เพื่อให้ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ที่แสดงในงบกำไรขาดทุนสัมพันธ์กับกำไรสุทธิทางบัญชีตามหลักการจับคู่รายได้และค่าใช้จ่าย

3.5 วิธีการปฏิบัติทางการบัญชีและฐานภาษีเกี่ยวกับการตัดจ่ายลิขสิทธิ์ซึ่งเป็นรายจ่ายหลักในการประกอบธุรกิจแตกต่างกัน ทำให้มีผลแตกต่างชั่วคราวจากระยะเวลาเป็นจำนวนที่มีสาระสำคัญ ซึ่งการนำมาตามฐานดังกล่าวมาใช้จะขจัดผลแตกต่างดังกล่าว และส่งผลให้การนำเสนองบการเงินสะท้อนภาพที่เป็นจริงได้ตลอดเวลา

3.6 บริษัทนำผลขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงสำหรับหนี้สินสุทธิที่เป็นเงินตราต่างประเทศและคงเหลืออยู่ ณ วันที่ในงบดุลมาถือเป็นรายจ่ายรอดตัดบัญชี

3.7 เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการบัญชีของบริษัทใหญ่

4. การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอดตัดบัญชี (Deferred Tax) ทำให้ 49 บริษัทมีกำไรเพิ่มขึ้นหรือขาดทุนลดลง 3 บริษัทมีกำไรลดลงหรือขาดทุนเพิ่มขึ้น และ 23 บริษัทมีผลการดำเนินงานไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ บริษัทที่มีกำไรเพิ่มขึ้น (ขาดทุนลดลง) อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (ADVANC) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) (KBANK) บริษัท โสสต์ พับลิชซิง จำกัด (มหาชน) (POST) บริษัท ปอองกริพย์ จำกัด (มหาชน) (PSAP) บริษัท ประกันคุ้มภัย จำกัด (มหาชน) (SAFE) บริษัท ซินแซทเทลไลท์ จำกัด (มหาชน) (SATTEL) บริษัท ปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) (SCCC) บริษัท แชนกรี-ลักซ์โมเต็ล จำกัด (มหาชน) (SHANG) บริษัท ซิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (SHIN) บริษัท ไทยพาณิชย์ประกันภัย จำกัด (มหาชน) (TCI) บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) (TCP) บริษัท ไทยประกันภัย จำกัด (มหาชน) (TIC) และบริษัท ไทย

เศรษฐกิจประกันภัย จำกัด (มหาชน) (TSI) อย่างไรก็ตาม ไม่มีบริษัทใดที่กำไรลดลงอย่างมีนัยสำคัญ สาเหตุของผลการดำเนินงานของหลายบริษัทไม่เปลี่ยนแปลงส่วนหนึ่งน่าจะเป็นผลมาจาก

4.1 เป็นการถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ซึ่งให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีไตรมาสหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2542 เป็นต้นไป โดยระบุว่าผลกระทบต่อภาษีเงินได้ที่เกิดจากการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 12 เรื่อง ภาษีเงินได้ ซึ่งระบุว่าจะต้องมีการบันทึกหนี้สินภาษีเงินได้ของส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์โดยบัญชีกำไร โดยตรงจากบัญชี “ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์” จึงไม่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดดังกล่าว

4.2 ฝ่ายบริหารคาดว่าจะเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนว่าสิทธิประโยชน์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เพราะที่ผ่านมาบริษัทมีผลขาดทุนจากการดำเนินงานมาตลอดและระยะเวลาที่จำกัดในการนำผลขาดทุนทางภาษีไปใช้ประโยชน์ในปีต่อไป จึงประมาณการว่าจะไม่ตั้งสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ทำให้ไม่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดดังกล่าว

5. ผลจากการทดสอบทางสถิติพบว่ากำไร (ขาดทุน) สุทธิที่คำนวณขึ้นตามวิธีภาษีเงินได้รอดตัดบัญชีมีความสัมพันธ์ไปทางเดียวกันกับกำไร (ขาดทุน) สุทธิตามวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้ (Pearson Correlation = 0.93) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือบริษัทที่มีกำไร (ขาดทุน) สุทธิตามวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้สูงมีแนวโน้มที่จะมีกำไร (ขาดทุน) สุทธิตามวิธีภาษีเงินได้รอดตัดบัญชีสูงและบริษัทที่มีกำไร (ขาดทุน) สุทธิตามวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้ต่ำมีแนวโน้มที่จะมีกำไร (ขาดทุน) สุทธิตามวิธีภาษีเงินได้รอดตัดบัญชีต่ำไปทาง

เดียวกัน ค่าสถิติ t เป็น -2.85 เนื่องจากค่าเฉลี่ยของกำไร (ขาดทุน) สุทธิตามวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกำไร (ขาดทุน) สุทธิตามวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ เนื่องจากค่าสถิติ t สูงกว่า Critical two-tail ที่ 2.01 ทำให้ปฏิเสธสมมติฐานที่ว่าค่าเฉลี่ยของกำไร (ขาดทุน) สุทธิตามวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญไปจากค่าเฉลี่ยของกำไร (ขาดทุน) สุทธิตามวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีทำให้กำไร (ขาดทุน) สุทธิตามวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีและตามวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือนอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) ทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการมีความเหมาะสมมากกว่านโยบายเดิมแล้ว ยังทำให้บริษัทมีกำไรเพิ่มขึ้นหรือขาดทุนลดลงอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ซึ่งน่าจะส่งผลให้ราคาหุ้นของบริษัทสูงขึ้น

6. การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) ทำให้ 20 บริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น และ 28 บริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง ทั้งนี้ มี 3 บริษัท ได้แก่ บริษัท ฟู้ดแอนด์ดริ้งส์ จำกัด (มหาชน) (F&D) บริษัท แจ็กเจียอุตสาหกรรม (ไทย) จำกัด (มหาชน) (JCT) และบริษัท การ์ด สุขภัณฑ์ จำกัด (มหาชน) (KARAT) มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นในปีที่เริ่มบันทึกหนี้ เจ้าหนี้ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และมี 2 บริษัท ได้แก่ บริษัท ล็อกซเลย์ จำกัด (มหาชน) (LOXLEY) และบริษัท ยูไนเต็ดคอมมูนิเคชั่น อินดัสตรี จำกัด (มหาชน) (UCOM) มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นในปีที่เริ่มบันทึกหนี้ เจ้าหนี้ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

7. ผลจากการทดสอบทางสถิติพบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่คำนวณขึ้นตามวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีไม่ได้มีความสัมพันธ์ไปทางเดียวกันกับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่คำนวณขึ้นตามวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Pearson Correlation = 0.17) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือบริษัทที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นตามวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้สูงไม่ได้มีแนวโน้มว่าจะมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นตามวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีสูง และบริษัทที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นตามวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ต่ำไม่ได้มีแนวโน้มที่จะมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นตามวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีต่ำไปทางเดียวกัน ค่าสถิติ t เป็นบวก 0.43 เนื่องจากค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นตามวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นตามวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี เนื่องจากค่าสถิติ t มากกว่า Critical two-tail ที่ 2.01 ทำให้ยอมรับสมมติฐานที่ว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นตามวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญไปจากค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นตามวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือแม้การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) ทำให้บริษัทมีกำไรเพิ่มขึ้นหรือขาดทุนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีดังกล่าวไม่ทำให้บริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลงและไม่ทำให้ขีดความสามารถในการกู้ยืมเงินในอนาคตของกิจการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญแต่อย่างใด

8. ในจำนวน 24 บริษัทที่มีข้อมูลเพียงพอต่อการทดสอบการตอบสนองของตลาดต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) 13 บริษัทมีค่าสะสมของผลตอบแทนที่ผิดปกติ (CAR) เป็นบวก และ 11 บริษัทมีค่าสะสมของ

ผลตอบแทนที่ผิดปกติ (CAR) ตีลบในช่วงเวลาการทดสอบ (Event Window) นอกจากนี้ ค่าเฉลี่ยของค่าสะสมของผลตอบแทนที่ผิดปกติ (MCAR) ของ 24 บริษัทอยู่ที่ -6.09 สะท้อนให้เห็นว่าตลาดมีการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) ในทางลบ ทั้งนี้ บริษัทที่มีค่าสะสมของผลตอบแทนที่ผิดปกติ (CAR) เป็นบวกสูงสุด ได้แก่ บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) (CSL) ส่วนบริษัทที่มีค่าสะสมของผลตอบแทนที่ผิดปกติ (CAR) ตีลบสูงสุด ได้แก่ บริษัท หลักทรัพย์ เคจีไอ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (KGI) อย่างไรก็ตาม ผลจากการทดสอบทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% พบว่าค่าสถิติ Z (0.32) ต่ำกว่า Critical two-tail ที่ 1.96 ทำให้ยอมรับสมมติฐานที่ว่าตลาดไม่มีการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้เป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือตลาดไม่ขานรับต่อสัญญาณที่ผู้บริหารส่งให้แก่ผู้ถือหุ้นว่ากำไรในอนาคตจะสูงขึ้นจากการบันทึกบัญชีสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

9. จำนวนบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) กลับมาเป็นวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) มีแนวโน้มลดลงในรอบระยะเวลาบัญชี 2543-2547 จากจำนวน 12 บริษัทในรอบระยะเวลาบัญชี 2543 เป็น 1 บริษัทในรอบระยะเวลาบัญชี 2547 สะท้อนให้เห็นว่าก่อนที่จะนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 56 เรื่อง ภาษีเงินได้ มาใช้เป็นมาตรฐานการบัญชีไทยอย่างเต็มรูปแบบนั้น สภาวิชาชีพบัญชีควรหารือกับเอกชนเพื่อศึกษาผลกระทบ ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 56 เรื่อง ภาษีเงินได้ อย่างรอบคอบ รวมถึงเก็บรวบรวมความคิดเห็นเป็นการทั่วไป เพื่อให้สภาวิชาชีพบัญชีได้มีโอกาสรับทราบปัญหาและอุปสรรคในการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 56 มาใช้ เพื่อนำความคิดเห็นไปประกอบการพิจารณากำหนด

มาตรฐานการบัญชี หากพบว่าข้อกำหนดใดของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 56 ยังไม่เหมาะสมหรือยังไม่สามารถปฏิบัติได้ในประเทศไทย ควรจะอนุญาตให้กิจการใช้วิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) เป็นทางเลือกได้เป็นระยะหนึ่ง เพื่อให้การทำบัญชีของประเทศไทยมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานะของประเทศ เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 56 นั้นเป็นมาตรฐานการบัญชีที่มีความยุ่งยากและมีประเด็นทางเทคนิคมาก

10. ในจำนวน 19 บริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax) กลับมาเป็นวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) มี 2 บริษัทไม่ได้เปิดเผยถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ นอกนั้นได้ชี้แจงเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้แตกต่างกันไปดังนี้

10.1 ในระหว่างปี 2543 มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ซึ่งกำหนดให้บันทึกบัญชีสินทรัพย์ภาษีเงินได้ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 ได้รับการแก้ไขโดยกำหนดให้การบันทึกบัญชีสินทรัพย์ภาษีเงินได้ต้องถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีของไทยที่เกี่ยวข้องเมื่อได้มีการประกาศใช้โดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยเท่านั้น เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ยังมีได้มีการประกาศใช้ในประเทศไทย บริษัทจึงได้ทำการโอนกลับบัญชีหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีไปยังส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดินในส่วนของผู้ถือหุ้น

10.2 เพื่อความระมัดระวังรอบคอบ และเพื่อให้การแสดงผลการดำเนินงานเหมาะสมยิ่งขึ้น

10.3 เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีเรื่องภาษีเงินได้ยังไม่มีผลบังคับใช้ นอกจากนี้บริษัทในกลุ่มธุรกิจเดียวกันส่วนใหญ่ยังไม่ได้ใช้นโยบายการบัญชีดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้งบการเงินของบริษัทฯและบริษัทย่อยสามารถเปรียบเทียบกับงบการเงินของบริษัทอื่นในกลุ่มธุรกิจเดียวกันได้ บริษัทฯและบริษัทย่อยจึงได้ยกเลิกการใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

10.4 ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีมาตรฐานบัญชี โดยเฉพาะที่กำหนดให้ต้องทำการรับรู้ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีหรืออธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการในการบันทึกบัญชีรายการภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์ไทยส่วนใหญ่ไม่บันทึกบัญชีรายการภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี/ไม่มีธนาคารพาณิชย์ไทยอื่นใดที่นำนโยบายการบัญชีภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีมาถือปฏิบัติ ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามหลักความระมัดระวังและช่วยให้สามารถเปรียบเทียบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของธนาคารกับธนาคารพาณิชย์ไทยอื่นได้ จึงตัดสินใจเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีดังกล่าวโดยการยกเลิกการบันทึกภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีในงบการเงิน อีกทั้งนโยบายการบัญชีใหม่นี้จะทำให้การแสดงรายการในงบการเงินสะท้อนถึงรูปแบบธุรกิจปัจจุบันในภาคการธนาคารของไทยให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

10.5 การประมาณมูลค่าที่จะได้รับคืนของสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดัดบัญชีเป็นไปได้ยาก และนโยบายการบัญชีดังกล่าวเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศแต่ยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีของไทยครอบคลุมถึง

11. การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (Deferred Tax) กลับมาเป็นวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) ทำให้ 3 บริษัทมีกำไรเพิ่มขึ้นหรือขาดทุนลดลง และ 3 บริษัทมีกำไรลดลงหรือขาดทุนเพิ่มขึ้น และอีก 13 บริษัทที่เหลือไม่ได้รับผลกระทบใดๆ สำหรับบริษัทที่มีกำไรเพิ่มขึ้นหรือขาดทุนลดลง ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (SCB) บริษัท ดี เอราวัณ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยไวร์แอนด์เคเบิล จำกัด (มหาชน) (CTW) ส่วน 2 บริษัทที่มีกำไรลดลงหรือขาดทุนเพิ่มขึ้น ได้แก่ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) (KBANK) บริษัท ไทย-เยอรมัน โปรटकส์ จำกัด (มหาชน) (TGPRU) สะท้อนให้เห็นว่าในบางบริษัท การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้จากวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (Deferred Tax) กลับมาเป็นวิธี

เจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) อาจมีสาเหตุมาจากวิธีเจ้าหนี้ภาษีเงินได้ (Tax Payable) ทำให้บริษัทมีกำไรเพิ่มขึ้นหรือขาดทุนลดลง นอกเหนือจากเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ที่ได้ชี้แจงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน นอกจากนี้หลายบริษัทไม่ได้รับผลกระทบใดๆ จากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้เนื่องจาก

11.1 ในระหว่างปี 2543 ได้มีการแก้ไขมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ โดยกำหนดให้บารตั้งหนี้สินภาษีเงินได้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีของไทยที่เกี่ยวข้องเมื่อได้มีการประกาศใช้โดยสมาคมผู้บัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยเท่านั้น เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ยังมีได้มีการประกาศใช้ในประเทศไทย บริษัทจึงทำการโอนกลับบัญชีหนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีบางส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ในส่วนของผู้ถือหุ้น ดังนั้น จึงไม่ส่งผลกระทบใดๆ ต่อผลการดำเนินงานของบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดดังกล่าว

11.2 เป็นการปรับย้อนหลังงบการเงินโดยปรับปรุงกำไรสะสมต้นงวดยกมาโดยถือเสมือนว่าบริษัทไม่ได้ถือปฏิบัติตามนโยบายการบัญชีสำหรับการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ตั้งแต่เริ่มต้น

12. จำนวนบริษัทที่ตัดจำหน่ายสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายในเวลาต่อมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2538-2542 จากจำนวน 1 บริษัทในปี 2538 เป็น 5 บริษัทในปี 2542 และมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี 2544-2545 จากจำนวน 3 บริษัทในปี 2544 เป็น 2 บริษัทในปี 2545 สะท้อนให้เห็นว่าบริษัทเหล่านี้ไม่ได้คำนึงถึงข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 56 ที่ว่ากิจการต้องรับรู้ผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษีเป็นสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีเท่ากับจำนวนที่เป็นความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะมีกำไรทางภาษีเพียงพอต่อการนำจำนวนผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษี

นั้นมาใช้ประโยชน์ ทำให้ต้องมี การตัดจำหน่ายสินทรัพย์ ภาษีเงินได้รอดตัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายในเวลาต่อมา

13. ในจำนวน 14 บริษัทที่มีการตัดจำหน่ายสินทรัพย์ ภาษีเงินได้รอดตัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายในเวลาต่อมา มีบริษัท เพียงไม่กี่แห่งเปิดเผยถึงสาเหตุของการตัดจำหน่าย สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดตัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายและได้ชี้แจง เหตุผลของการตัดจำหน่ายสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดตัด บัญชีเป็นค่าใช้จ่ายดังนี้

13.1 ผู้บริหารเชื่อว่าสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดตัด บัญชีไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต

13.2 ไม่มีความเป็นไปได้ที่กำไรทางภาษีจะมี เพียงพอให้บริษัทสามารถนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดตัด บัญชีทั้งหมดมาใช้ประโยชน์

14. บริษัทที่ใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ แตกต่างกันระหว่างบริษัทใหญ่และบริษัทย่อยมีเพียง 7 แห่ง โดย 6 บริษัทเป็นกรณีของบริษัทใหญ่ (และบริษัท ย่อยบางแห่ง) บันทึกค่าภาษีเงินได้ที่จะต้องจ่ายสำหรับ แต่ละปีเป็นค่าใช้จ่ายทั้งหมด (Tax Payable) ขณะที่ บริษัทย่อยบางแห่งใช้นโยบายภาษีเงินได้รอดตัดบัญชี (Deferred Tax) (1 ใน 6 บริษัทนี้ได้เปลี่ยนมาใช้ นโยบาย ภาษีเงินได้รอดตัดบัญชีในเวลาต่อมาซึ่งสอดคล้องกับ นโยบายบัญชีที่บริษัทย่อยใช้อยู่) และอีก 1 บริษัท เป็น กรณีของบริษัทใหญ่บันทึกค่าภาษีเงินได้ที่จะต้องจ่าย สำหรับแต่ละปีเป็นค่าใช้จ่ายทั้งหมด ขณะที่บริษัทย่อยใช้ นโยบายภาษีเงินได้รอดตัดบัญชี

15. บริษัทที่ใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ แตกต่างกันระหว่างบริษัทใหญ่และบริษัทย่อยส่วนใหญ่ไม่ ได้ชี้แจงเหตุผลของการใช้นโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษี เงินได้แตกต่างกันระหว่างบริษัทใหญ่และบริษัทย่อย มี เพียงบริษัทเดียวที่ชี้แจงเหตุผลว่ากลุ่มบริษัทย่อยในต่าง ประเทศบางบริษัทใช้นโยบายภาษีเงินได้รอดการตัดบัญชี เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่บังคับใช้ในประเทศ นั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการบัญชีของบริษัทใหญ่ แต่ในขณะที่ยังมีการไม่ถือปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบาย บัญชีของบริษัทใหญ่ไม่มีสาระสำคัญต่อการเงินรวม

นอกจากนี้ ยังพบว่า มีบางบริษัทได้ตัดบัญชีภาษีเงินได้รอด ตัดบัญชีของบริษัทย่อยที่คงเหลืออยู่ในงบดุลรวมทั้งสิ้น เพื่อให้เป็นนโยบายบัญชีเดียวกันกับบริษัทซึ่งเป็นบริษัท ใหญ่

บรรณานุกรม

นักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต แห่งออสเตรีย. สมาคม, "มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56 เรื่อง การบัญชีเกี่ยวกับ ภาษีเงินได้," มาตรฐานการบัญชีของไทย ฉบับรวมเล่ม พ.ศ. 2544, บริษัท พี.เอส.อี.พี. จำกัด, หน้า 173-254.

Ayres, F.L. (1980), "Characteristics of Firms Electing Early Adoption of SFAS No. 52," *Journal of Accounting and Economics* (May), pp. 143-58.

Dhaliwal, D., C. A., Gleason, and L.F. Mills (2004), "Last Chance Earnings Management: Using the Tax Expense to Meet Analysts' Forecasts," *Contemporary Accounting Research*, Vol. 21, No. 2, pp. 431-57.

Gurathi, M, R., and R.E. Hoskin (1982), "Evidence of Earnings Management by the Early Adopters of SAS No. 96," *Accounting Horizons* (December), pp. 18-31.

Holthausen R.W., and R.W. Leftwich (1983), "The Economic Consequences of Accounting Chocies," *Journal of Accounting and Economics* (August), pp. 75-117.

Langer, R., and B. Lev (1993), "The FASB's Policy of Extended Adoption of New Standards: An Examination of SFAS No. 87," *The Accounting Review* (July), pp. 515-33.

Lee, I, and Stiner, F.M. (1993), "Stock Market Reactions to SFAS No. 96: Evidence from Early Bank Adopters," *The Financial Review* (November), pp. 469-491.

- Miller, G.S., and D.J. Skinner (1998), "Determinants of the Valuation Allowance for Deferred Tax Assets Under SFAS No. 109," *The Accounting Review* 73 (2), pp. 213-33.
- Moyer, S.E. (1990), "Capital Adequacy Ratio Regulations and Accounting Choices in Commercial Banks," *Journal of Accounting and Economics* (July), pp. 123-54.
- Trombley, M.A. (1989), "Accounting Method Choice in the Software Industry: Characteristics of Firms Electing Early Adoption of SAS No. 86," *The Accounting Review* (July), pp. 529-38.
- Sami, H., and M. Walsh (1992), "Characteristics of Early and Late Adopters of Pension Accounting Standard SFAS No. 87," *Contemporary Accounting Research*, Vol. 9, No. 1, pp. 212-34.
- Scott, T. (1991), "Pension Disclosures Under SFAS No. 87: Theory and Evidence," *Contemporary Accounting Research*, Vol. 8, No. 1, pp. 62-81.
- Schrand, C.M., and M.H. Fung (2003), "Earnings Management Using the Valuation Allowance for Deferred Tax Assets Under SFAS No. 109" *Contemporary Accounting Research*, Vol. 20, No. 3, pp. 579-611.

UAP